

Bản dịch Ghi chú của UNCITRAL về tiến hành thủ tục tố tụng trọng tài (UNCITRAL Notes on Organizing Arbitral Proceedings)

Ghi chú số 21. Bác bỏ sớm và quyết định sớm (Early dismissal and preliminary determination)

1. Nhiều quy tắc tố tụng trọng tài trao Hội đồng Trọng tài thẩm quyền để tiến hành thủ tục tố tụng theo cách mà Hội đồng Trọng tài thấy phù hợp, miễn là các bên được đối xử bình đẳng và có cơ hội công bằng để trình bày vụ việc của mình. Khi thực hiện thẩm quyền này, Hội đồng Trọng tài nên tiến hành thủ tục tố tụng một cách công bằng, hiệu quả và tránh các chi phí, chậm trễ không đáng có cho các bên. Một trong những thẩm quyền đó của Hội đồng Trọng tài là quyền bác bỏ một yêu cầu khởi kiện hoặc lập luận tự bảo vệ rõ ràng không có cơ sở hoặc ngoài thẩm quyền của Hội đồng Trọng tài, hoặc đưa ra quyết định sớm về các vấn đề ấy (sau đây gọi là “bác bỏ sớm”). Điều này có thể bao gồm việc bác bỏ sớm yêu cầu phản tố hoặc yêu cầu thanh toán bù trừ.
2. Việc thực thi thẩm quyền bác bỏ sớm phụ thuộc vào hoàn cảnh vụ việc và quy tắc tố tụng trọng tài được áp dụng. Một cách tiếp cận có thể xem xét là tiến hành quy trình bác bỏ sớm. Theo quy trình này, nếu bất kỳ bên nào có mong muốn bác bỏ sớm yêu cầu khởi kiện hoặc lập luận tự bảo vệ, yêu cầu đó phải được đưa ra sớm nhất có thể. Khi xem xét yêu cầu của các bên hoặc khi Hội đồng Trọng tài tự mình tiến hành quy trình bác bỏ sớm, Hội đồng Trọng tài phải mời các bên bày tỏ quan điểm của mình.
3. Khi quyết định có nên tiến hành quy trình bác bỏ sớm hay không, Hội đồng Trọng tài nên cân nhắc một số các yếu tố, bao gồm giai đoạn của thủ tục tố tụng. Ví dụ, Hội đồng Trọng tài nên quyết định không tiến hành quy trình bác bỏ sớm trong trường hợp quy trình này có thể dẫn tới sự trì hoãn, chi phí không đáng có hoặc gây ảnh hưởng tới sự công bằng và hiệu quả của thủ tục tố tụng. Hội đồng Trọng tài sẽ thường yêu cầu bên đưa ra yêu cầu cung cấp căn cứ chính đáng và có thể yêu cầu bên đó làm rõ tại sao quy trình bác bỏ sớm sẽ giúp rút ngắn tổng thể quá trình tố tụng. Điều này có thể ngăn chặn việc các bên lạm dụng yêu cầu bác bỏ sớm để trì hoãn tiến hành thủ tục tố tụng.
4. Các quy định của pháp luật trọng tài hoặc quy tắc tố tụng trọng tài thường công nhận Hội đồng Trọng tài có thẩm quyền quyết định thẩm quyền của chính mình và cho phép các bên đưa ra bất kỳ phản đối nào về thẩm quyền của Hội đồng trọng tài trong quá trình tố tụng. Tiêu chuẩn và thời điểm xem xét phản đối thẩm quyền Hội đồng Trọng tài theo các quy định trên không bị ảnh hưởng bởi thẩm quyền của Hội đồng

Trọng tài trong việc quyết định chính mình rõ ràng không có thẩm quyền theo quy trình bác bỏ sớm.

5. Sau khi quyết định tiến hành quy trình bác bỏ sớm, Hội đồng Trọng tài nên mời các bên trình bày quan điểm của mình và nêu rõ thủ tục mà Hội đồng Trọng tài sẽ áp dụng (thủ tục này cần đảm bảo rằng các bên đều có cơ hội hợp lý để chuẩn bị và trình bày vụ việc của mình), trong đó có thể bao gồm cả khoảng thời gian Hội đồng Trọng tài cần để đưa ra quyết định. Khoảng thời gian này nên ngắn và hợp lý.
6. Hội đồng Trọng tài nên đưa ra quyết định sớm nhất có thể trong khoảng thời gian đã định. Tùy thuộc vào bản chất của quyết định và ảnh hưởng của nó tới quá trình tố tụng, Hội đồng Trọng tài có thể không cần tiếp tục tiến hành thủ tục tố tụng hoặc xem xét tất cả các vấn đề khác của vụ việc.
7. Quyết định bác bỏ sớm có thể tồn tại dưới hình thức Chỉ thị tố tụng hoặc Phán quyết Trọng tài tùy thuộc vào hoàn cảnh vụ việc cụ thể. Ví dụ, nếu Hội đồng Trọng tài quyết định từ chối yêu cầu bác bỏ sớm, Hội đồng Trọng tài có thể ban hành một Chỉ thị về vấn đề này. Nếu Hội đồng Trọng tài quyết định rằng một trong các yêu cầu khởi kiện hoặc lập luận tự bảo vệ là rõ ràng không có cơ sở, Hội đồng Trọng tài có thể ban hành Phán quyết Trọng tài một phần. Sau đó, Hội đồng Trọng tài sẽ tiếp tục tiến hành thủ tục tố tụng đối với các yêu cầu khởi kiện còn lại. Trong trường hợp Hội đồng Trọng tài quyết định rằng tất cả yêu cầu khởi kiện đều rõ ràng không có cơ sở, Hội đồng Trọng tài có thể ban hành Phán quyết Trọng tài cuối cùng hoặc đình chỉ giải quyết vụ việc.
8. Hội đồng Trọng tài nên cung cấp lý do tại sao mình đưa ra quyết định bác bỏ sớm. Nếu Pháp luật Trọng tài được áp dụng không đặt ra yêu cầu, các bên có thể thỏa thuận rằng Hội đồng Trọng tài không cần phải đưa ra lý do cho quyết định của mình.